

Konference Vzdělávání v ochraně přírody a krajiny

Univerzita Palackého v Olomouci ve spolupráci s Českou společností pro ekologii krajiny (CZ-IALE) uspořádala 15. a 16. dubna 2011 konferenci s mezinárodní účastí *Vzdělávání v ochraně přírody a krajiny*. Organizátoři konference si vytklili za svůj hlavní cíl prezentovat v odborném fóru současný stav vysokoškolské výuky oborů ochrany přírody a krajinné ekologie a diskutovat některé problémy s tím spojené.

Konference, která se konala v konferenčním sále Lovecké chaty Horka nad Moravou u Olomouce uprostřed lužních lesů Litovelského Pomoraví, se zúčastnilo 43 účastníků. Konání odborné části konference bylo podpořeno ESF grantem *Environmentální vzdělávání rozvíjející uplatnění v praxi* (www.envirup.upol.cz), řešeným na Katedře biologie Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a financovaným Operačním programem *Vzdělávání pro konkurenceschopnost*.

První den konference zahrnoval vlastní výroční konferenci CZ-IALE, kterou řídil předseda společnosti doc. Petr Maděra a odpolední blok odborných přednáškových prezentací (řídil doc. Ivo Machar). Přednáškový blok obsahoval tyto prezentace: P. Eliáš: Biosozologie jako predmet výučby ochrany přírody na univerzitě; O. Vítek: Ceněné znalosti uchazeče o práci ve státní ochraně přírody; V. Zdímal: Výuka syntéz v krajinné ekologii; A. Buček, L. Drobilová: Ekologie krajiny ve výuce studentů humanitní environmentalistiky; Z. Lipský: Problematika krajiny ve vzdělávání geografů; I. Merunková: Koncepce

krajiny ve výuce na katedře zahradní a krajinné architektury Fakulty agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů České zemědělské univerzity v Praze; B. Mužíková: Výuka protierozní ochrany půdy na Mendelově univerzitě v Brně; R. Krausová: Výuka ochrany přírody a krajiny v oboru Systematická biologie a ekologie na Univerzitě Hradec Králové; B. Rychnovský: Ochrana přírody v profesní přípravě učitelů přírodopisu; J. Málková: Motivační elektronické učebnice Vegetace ČR; J. Havránek: Green Camp – ochrana přírody pro teenagery na Univerzitě Palackého v Olomouci.

Všechny konferenční příspěvky budou publikovány v recenzované monografii *Vzdělávání v ochraně přírody a ekologii krajiny* v ediční řadě CZ-IALE *Ekologie krajiny*,

která ke konci roku 2011 vyjde ve Vydavatelství Univerzity Palackého v Olomouci. Zájemci mohou tuto monografii bezplatně získat u editora (ivo.machar@upol.cz).

Druhý den konference byl věnován terénní exkurzi v CHKO Litovelské Pomoraví. Krajinně-ekologické funkce lužních lesů a meandrující nížinné řeky poznávali účastníci exkurze částečně i při plavbě na raftech v Národní přírodní rezervaci Ramena řeky Moravy.

Základním přínosem konference byla možnost vzájemné diskuse účastníků o stavu oborového vysokoškolského vzdělávání. Protože mezi českými univerzitami existuje v současné době konkurence, daná zájmem jednotlivých univerzit o získání co největšího počtu studentů (a tím i finanční státní podpory), je taková otevřená diskuse a meziuniverzitní výměna zkušeností již poměrně vzácná.

Doc. Ing. Ivo Machar, PhD.,
ivo.machar@upol.cz

Katedra biologie Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, Žižkovo nám. 5, 771 40 Olomouc

Environmentální vzdělávání

Projekt *Environmentální vzdělávání rozvíjející uplatnění v praxi* si klade za cíl v období 2009 – 2012 rozšířit vzdělanost a zejména praktické dovednosti studentů mnoha studijních programů Pedagogické fakulty a Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Zvýšení znalostního a dovednostního vybavení studentů by mělo posílit jejich budoucí konkurenceschopnost na trhu práce po absolvování univerzity a podpořit jejich uplatnění v praxi. Absolventi projektových aktivit budou mít možnost uplatnění nejen na učitelských pozicích, ale

i v orgánech a organizacích státní správy ochrany přírody a krajiny, na pozicích lektorů středisek environmentálního vzdělávání atd.

Projekt dále podporuje růst profesního rozvoje univerzitních pedagogů v rámci konceptu celoživotního učení. Všechny studijní materiály, připravované v rámci projektu, jsou využitelné i na jiných vysokých školách v ČR v relevantních studijních oborech. Projekt zahrnuje tyto skupiny dílčích projektových aktivit:

1. Inovace vzdělávacích kursů pro vysokoškolské studenty:

- vytvoření nových (7) a inovací stávajících vysokoškolských kurzů (5) pro 820 studentů.
2. Přípravu a vydání vzdělávacích materiálů pro vysokoškolské studenty: naučné DVD filmy, virtuální elektronická databáze a knihovna VIRTUS, soubory pracovních map, vzdělávací monografie (12 publikací).
 3. Realizaci odborných studentských praxí u budoucích zaměstnavatelů: 2-týdenní a 3-měsíční na 25 správách chráněných krajinných oblastí, regionálních střediscích Agentury ochrany přírody a krajiny ČR a centrech environmentální výchovy (celkem 75 studentů).
 4. Vzdělávání akademických pracovníků: kurzy v oblasti rozšiřování jazykových komunikačních dovedností a uspořádání celostátních konferencí se zahraniční účastí.
 5. Podpora zahraničních odborných stáží akademických pracovníků (pro 160 akademických pracovníků).
 6. Organizace jazykového vzdělávání studentů s rodilými mluvčími z odborného prostředí ochrany přírody (pro 60 studentů).
 7. Tvorba nových zahraničních kontaktů: Vysílání pracovníků projektového týmu do zahraničí na akademické instituce s cílem navázat partnerství a budování kapacit (7 akademických pracovníků).
 8. Speciální poradenské kurzy pro středoškolské studenty, uchazeče o studium biologie a ekologie na Universitě Palackého v Olomouci: formou 2-týdenních pobytových kurzů (celkem pro 50 středoškolských studentů).
- Projekt je realizován týmem pracovníků Pedagogické fakulty a Přírodovědecké fakulty UP (katedry: biologie, ekologie a životního prostředí, geoinformatiky, rozvojových studií) ve spolupráci s Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR.

V současné době byly v rámci projektu uspořádány v Olomouci tři konference s mezinárodní účastí (v roce 2010 konference *Výzkum a monitoring v ochraně přírody*, v roce 2011 konference *Udržitelný rozvoj – stav a perspektivy* a konference *Vzdělávání v ochraně přírody a krajiny*). Z prvních dvou konferencí již byly vydány recenzované sborníky, monografie obsahující příspěvky, ze třetí jmenované konference je v současnosti v recenzním řízení.

Přestože je projekt teprve v polovině své realizace, má již poměrně bohaté publikační výstupy. Mezi významné publikace patří monografie *Udržitelný rozvoj* (autor P. Nováček), která vychází i v anglické jazykové mutaci, dále dvě monografie k ekosystémům lužního lesa (editor I. Machar), monografie *O přírodě s láskou* (autor M. Bartoš) a ve fázi autorských korektur je vysokoškolská učebnice *Ochrana přírody a krajiny v ČR* (editor I. Machar, autorský kolektiv tvoří početný tým 90 českých odborníků). V rámci projektu byla vydána i skripta pro studenty (*Úvod do ekologie lesa a lesní pedagogiky*, autor I. Machar a kol.). Jako výukový materiál vznikl z projektu i krátký film na DVD *Terapie zájmu* (autor I. Stříteský a kol.), který mapuje renesanci zájmu o péči o krajinu a management biotopů v české a moravské krajině. Přípravuje se vydání monografie o problematice pasivních ekologických domů a monografie o formách a metodách vnímání přírody ve veřejném prostoru. Studenti Pedagogické fakulty UP v Olomouci (budoucí učitelé přírodopisu) se pod vedením pracovníků Správy CHKO Litovelské Pomoraví aktivně podílejí na přípravě interaktivního skriptu o přírodě a krajině lužního lesa. S tímto skriptem úzce souvisí tvorba tzv. virtuální studovny Litovelského Pomoraví (VIRTUS), která bude obsahovat velkou databázi obrazových, mapových i textových informačních souborů o území tohoto chráněného území. Materiály budou využitelné mimo jiné pro studentskou odbor-

nou činnost (bakalářské a diplomové práce). Studenti se účastní přípravy a transformace některých prostorových dat z CHKO Litovelského Pomoraví do VIRTUS v rámci cvičení z volitelného studijního předmětu *Bezkontaktní metody studia krajiny* (lektor V. Pechanec).

Díky finanční podpoře z projektu mohli být na vedení některých vzdělávacích kurzů pro studenty zaměstnání jako lektoři zahraniční odborníci. To se týká kursů *Ecology Projects and Presentation Skills*, *Environmental practice* a kursu *Environmental English*. Všechny tyto kurzy jsou studenty značně oblíbeny. Praktické znalosti studentů v ochraně přírody a krajiny rozšiřují kurzy, vedené českými specialisty z ochranné praxe (např. kurs *Příprava na ochrannou praxi* je lektorován pracovníky státní ochrany přírody a studenti tak na seminářích získávají s praxí bezprostřední kontakt). Velký zájem studentů (několikanásobně překračující kapacitu maximální obsazenosti kursu) je o týdenní pobytový kurs *Environmentální výchova v praxi*, který studenti absolvují na Centru ekologické výchovy Sluňákov v Horce nad Moravou. Za všechny kurzy získávají studenti kredity (kurzy jsou zařazeny do studia jako volitelné studijní předměty), avšak jak vyplývá z dosud provedených evaluací kursů, hlavním důvodem zájmu studentů o kurzy je možnost bezprostředního kontaktu s praxí a odborníky „zvenku“, což valná část univerzitního studia běžně nenabízí.

Podrobnější přehled aktuálních projektových aktivit a kontakty na projektový tým obsahují webové stránky projektu www.envirup.upol.cz.

Doc. Ing. Ivo Machar, PhD.,
 ivo.machar@upol.cz
Katedra biologie Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, Žižkovo nám. 5, 771 40 Olomouc